

Opgesteld door: Sjerp van der Ploeg (kennismakelaar)

Vraagsteller: directeur po

Referentie: Kennisrotonde. (2019). *Wat is het effect van het opnieuw indelen van groepen na groep 4 (of groep 5) op het emotioneel welbevinden van leerlingen?* (KR. 649). Den Haag: Kennisrotonde.

31 mei 2019

Vraag

Wat is het effect van het opnieuw indelen van groepen na groep 4 (en 5) op het emotioneel welbevinden van leerlingen?

Kort antwoord

Beschikbaar wetenschappelijk onderzoek geeft geen informatie over eventuele effecten van het opnieuw indelen van groepen in het basisonderwijs op het emotioneel welbevinden van leerlingen. Daar is geen onderzoek naar verricht dus weten we niet wat het eventuele effect is.

Toelichting antwoord

Onderzoek naar het eventuele effect van een nieuwe groepssamenstelling die een bestaande samenstelling (waar de leerlingen aan gewend zijn) doorbreekt op de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen hebben we niet kunnen vinden. Datzelfde geldt voor eventuele effecten van het moment van herindelen van groepen (na groep 4 of na groep 5). Noch in nationaal, noch in internationaal onderzoek lijkt dit onderwerp van onderzoek geweest. Bestaande theorieën over groepsontwikkeling zijn niet onderzocht op bruikbaarheid in het basisonderwijs. Ook daarvan is onduidelijk of toepassing ervan zou kunnen bijdragen aan een positief klasklimaat (Kennisrotonde, 2018).

Een korte websearch ("groepsindeling protocol") leert dat veel scholen een protocol voor het indelen van hun groepen hanteren. Daaruit ontstaat de indruk dat scholen het indelen van groepen in de regel serieus nemen en daarbij een veelheid aan belangen tegen elkaar afwegen: de gewenste omvang van groepen, het aantal parallelgroepen, de sociale netwerken (vriendjes en vriendinnetjes), verhouding meisjes/jongens, geen broertjes en zusjes samen in een groep, enzovoorts. Tegelijkertijd blijkt dat de uitkomst van die belangenafweging niet altijd door alle ouders wordt omarmd. Af en toe haalt dit

onderwerp de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs die uitspraken doet over geschillen tussen bijvoorbeeld ouders en scholen/besturen (<https://onderwijsgeschillen.nl/commissie/landelijke-klachtencommissie-onderwijs-lkc>).

Het feit dat herindelen van groepen gedurende de schoolloopbaan tot nu toe geen aandacht heeft gekregen, doet vermoeden dat onderzoekers en praktijkprofessionals de kans klein achten dat dit onderwerp van belang is voor bijvoorbeeld het verklaren van verschillen in leerprestaties of sociaal emotionele ontwikkeling. Mogelijk schat men in dat scholen zorgvuldig omgaan met het (her)indelen van groepen en aandacht hebben voor eventuele effecten op welbevinden, of dat er helemaal geen relatie bestaat tussen herindelen en welbevinden.

Geraadpleegde bronnen

Driessen, G., (2007). *'Peer group' effecten op onderwijsprestaties. Een internationaal review van effecten, verklaringen en theoretische en methodologische aspecten.* Nijmegen: ITS. <https://its.ruhosting.nl/publicaties/pdf/r1730.pdf>

Gremmen, M.C. (2018). *Social network processes and academic functioning: The role of peers in students' school well-being, academic engagement, and academic achievement.* Groningen: Rijksuniversiteit Groningen. [https://www.rug.nl/research/portal/en/publications/social-network-processes-and-academic-functioning\(f05dbadf-f5d0-4f1c-9b94-e2f5a6d46631\).html](https://www.rug.nl/research/portal/en/publications/social-network-processes-and-academic-functioning(f05dbadf-f5d0-4f1c-9b94-e2f5a6d46631).html)

Kennisrotonde. (2019). *Welke theorieën over groepsontwikkeling zijn bruikbaar in het basisonderwijs?* <https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2019/01/477-antwoord-theorieen-groepsvorming-po.pdf>

Rubin, K.H., Bukowski, W.M. & Laurssen, B. (2009). *'Handbook of peer interactions, relationships and groups'*. New York/Londen: The Guildford Press. https://www.researchgate.net/publication/242408974_Peer_Interactions_Relationships_and_Groups

Meer weten?

Informatie over interventies gericht op bevorderen van het psychisch welbevinden op school: <https://assets-sites.trimbos.nl/docs/c4abd2d9-46bc-44c1-973c-b98cf06d4068.pdf>

Informatie over groepsindeling voor ouders: <https://www.oudersonderwijs.nl/op-school/schoolorganisatie/groepsindeling/samenstelling-en-indeling/>

Informatie over onderwijsgeschillen: <https://onderwijsgeschillen.nl/commissie/landelijke-klachtencommissie-onderwijs-lkc>

Onderwijssector

PO

Trefwoorden

Groepsindeling, welbevinden, herindelen, sociaal netwerk